

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

Trogmayer Ottó múzeumigazgató, Gyulay Endre püspök és Botond Károly festőművész

Kortársunk: Krisztus

Botond Károly kiállítása a Képtárban

Nagyhét előtti ünnepi esemény zajlott tegnap a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában. A Münchenben élő magyar festőművész, Botond Károly állította ki vallásos tárgyú festményeit és rajzait. Az érdeklődők népes csoportja előtt Trogmayer Ottó megyei múzeumigazgató köszöntő szavai után Gyulay Endre szeged-csanádi megyés püspök mondott megnyitót.

A hetvenes évektől Németországban élő Botond Károly a XX. századi művész élményeit és tapasztalatait szembevisíti Krisztus történetével. Tizennégy fekete-fehér-vörös-arany táblája a krisztusi stációk eredeti újrafogalmazásai. Hallatlanul erős kompozíciós készség, sajátos

kollázstechnika, magabiztos rajztudás és erőteljes dekorativitás jellemzi alkotásait. Sűrű a Krisztus-ábrázolások eddigi tradícióit, ám egyszerre meg is újítja azokat – a kor képzőművészeti nyelvén szólal meg. Narratívák ugyan ezek az alkotások, mégis sugárzik belőlük az élmény és a hit. Bebizonyítja, hogy zavaros korunkban is lehetnek biztos útjelzők, fogódzók. Bebizonyítja: kortársunk Krisztus. A tárlat címe Szent János evangéliumából való kérdés: „Mester, hol lakol?” A mesterek most a Képtárba költöztek.

T. L.

A református egyház fenntartaná, de nem finanszírozná

Átadás előtt a Juhász Gyula utcai óvoda

A Juhász Gyula utcai óvodát – mint az 1951-ben államosított Clárisseum jogutód intézményét – a református egyházközség újra birtokába szeretné venni. Ami tény: az egyháznak a tulajdonbavétel immár törvény adta joga. Viszont a gyermekek, a szülői és a nevelői közösség érdekeit nem lehet figyelmen kívül hagyni. Merthogy az óvoda, akárki tartsa is fenn, mégiscsak a gyermekekért van, s nem a tulajdonlásért.

Lévén az óvoda ügye jövő héten az oktatási és ifjúsági bizottság elé kerül, csütörtök este a szülők és a nevelők – immár harmadik alkalommal – rendkívüli szülői értekezletre gyűltek össze. Az értekezleten részt vett dr. Puskás Albertné, az önkormányzati közművelődési iroda vezetője és Várnagy Tamás csoportvezető is.

A Juhász Gyula utcai óvoda kérdéséből alighanem „ügy” lesz. Ez hamar kiderült, amint Várnagy Tamás ismertetni kezdte a református egyháznak az önkormányzathoz intézett kérelmét. A kérelem szerint az óvoda 1992 szeptemberétől református területi óvodaként működne: az egyház gyakorolná a fenntartó hatásköreit (munkáltatás, nevelési feladatok meghatározása) – a finanszírozás kivételével. Az már az önkormányzat feladata volna. A beírt gyermekeknek még nem, de a soron következő kiscsoportosoknak már kötelező lenne a hitoktatás – az állami nevelési program mellett. Az egyház ígéretet tett arra, hogy az óvoda minden dolgozóját átveszi és csak szélsőséges egyházellenes magatartás esetén szünteti meg munkaviszonyt. Ugyanakkor a nevelőtestület egy főállású valláspedagógussal egészülne ki.

Mint elhangzott, a szülők mostani állásfoglalásától függetlenül is tisztázni kell még bizonyos ellentmondásokat, hiszen a fenntartói hatáskörbe a finanszírozás is beletartoznék, amit az egyház a kérelem szerint nem kíván vállalni. Ennek jogi lehetősége megjelenik a közművelődési iroda bizottsági ülése elé kerülő véleményezésében is. Ami a variációkat illeti: a szülők négy

lehetőség kapcsán alakíthatták ki véleményüket.

Az első szerint, amely mindjárt a legnagyobb sikert aratta, a felek megállapodásáig marad minden a régiben önkormányzati fenntartással és fakultatív hitoktatással. A megállapodás 10 éven belül jönne létre, amely ideig az épület elidegenítési tilalom alatt áll.

A második variáció a református egyház kérelmét, míg a harmadik és a negyedik kompromisszumos megoldásokat tartalmaz: az óvoda vagy marad városi fenntartásban (fakultatív hitoktatás, de a beiratáskor előnyt élveznének a református hitoktatást igénylők gyermekei), vagy átmegy egyházi fenntartásba (tehát szeptembertől kötelező hitoktatás), de városi támogatással. Mindkét esetben az önkormányzat és az egyház megállapodást kötne a pedagógusok és a dolgozók alkalmazásának feltételeiről.

A szülők és a pedagógusok – ki így, ki úgy – de valamennyien az első variációt támogatták. Sokan azzal érvelve, hogy a gyermekeket az itt nevelő pedagógusok miatt bízzák erre az óvodára, a pedagógusok viszont bizonytalan-ságban dolgoznának, mert a „szélsőségesen egyházellenes magatartás”-hoz hasonló fogalmak nincsenek körülhatárolva. Ugyan a résztvevők

többsége már túl van egy, az egyház képviselőjével való találkozáson, azon kívül, hogy a gyermekek imádkozni fognak, semmi bővebbet nem tudtak az egyházi nevelés módszereiről. Bár, mint elhangzott: „a gyermekek bizonyára nem csuhában fognak mászkálni”.

Egy másik félelem a probléma végső megoldásának módjára vonatkozott. A szülők el szeretnék kerülni, hogy a gyermekek sorsáról politikai csatározások közepette születessen döntés, ezért még a májusi közgyűlésig egyezséget kötnének az egyházzal, amit hitük szerint a közgyűlés szentesítene.

Szavazásra bocsátva a lehetőségeket az értekezlet az első variációt fogadta el és a végleges átadásra 5 éves határidőt kért. Folytatás szerdán az oktatási és ifjúsági bizottság ülésén, illetve a májusi közgyűlésen. Lapzárta után kaptuk a hírt: az óvoda nevelőtestületének és a szülőknek képviselői tegnap délután találkoztak Barta Tibor református lelkésszel, megbeszélésük eredményeiről hamarosan beszámolunk!

PANEK JÓZSEF

Mi lesz egyházi vagyon?

Hiába a törvény, ha nincs megegyezés

A volt egyházi ingatlanok tulajdoni helyzetét rendezte a múlt év nyarán hozott törvény. A jogszabály végrehajtásának első szakaszához érkezünk, s könnyen kiderülhet: e törvény több problémát okoz, mint amennyit megold. Az egyházak helyi vagyonügyeiről, a visszaigényelt ingatlanok sorsáról, a helyi feszültségekről beszélgettünk a Rádió Szeged csütörtöki műsorában Gyulay Endre megyés püspökkel, dr. Bartha Tibor református lelkésszel és dr. Tóth László jegyzővel. Itt jelezzük, hogy a felekezeti óvodákkal és iskolákkal kapcsolatos félelmekről, az önkormányzat és az egyházak viszonyáról, az egyházak gazdasági függetlenségének esélyeiről, lehetséges módozatairól is kérdeztük partnereinket. Az interjút hamarosan olvashatják.

– A Délmagyarország szerdai számában tettük közzé az egyházak által visszaigényelt szegedi ingatlanok listáját. Mennyire teljes, s így mennyire hiteles a felsorolás?

T. L.: – Nem teljes és nem hiteles, mert a végső lista tartalmazza azokat az ingatlanokat, melyeket az egyházaktól, vallási felekezetektől, közösségektől 1948. január 1-je után kártalanítás nélkül állami tulajdonba vettek, de korábban meghatározott vallási célt szolgáltak. A szegedi önkormányzat a művelődési minisztériumtól tájékoztató jelleggel 51 ingatlant tartalmazó listát kapott. Az egyházak igényeiket az elkövetkező hónapokban, években is jelezhetik.

– Az első vélemény, amit a lista közlése után hallottam: túl sok épületet kérnek vissza az egyházak. Például IKV lakásokra miért van szükségük szolgálatluk teljesítéséhez?

T. L.: – Az egyházak meghatározott célra igényelhetik vissza egykori ingatlanjaikat. Elsősorban a hitélet, az egyházi igazgatást és szolgáltatást, a papnevelést szolgáló épületeket kérhetik. Fontos a szerzetesrendek elhelyezése, az oktatási, kulturális és nevelési cél is. A listán szereplő ingatlanok közül több olyan is van, melyeket már korábban visszaadott az önkormányzat – vagy az egyház tulajdonába vagy használatába.

– Elsőként jelenlegi közművelődési, oktatási intézményeknek helyet adó épületeket kérnek az egyházak. Az önkormányzatnak ez milyen nehézséget jelent? Mi a biztosíték arra, hogy a jól működő újszegedi Bálint Sándor Művelődési Ház 8 kisközössége, vagy a Szegedi Szimfonikus Zenekar, vagy a tanárképző főiskola gyakorló általános iskolája új, megfelelő otthonra lel?

T. L.: – Vannak olyan funkciókat ellátó ingatlanok, amelyek szerepének fenntartására a kérelmező egyház vállalkozik. Nehezebb az önkormányzat helyzete akkor, ha olyan épületet kérnek vissza, melyben olyan tevékenység folyik, ami nem tartozik önkormányzati hatáskörbe, illetve ha az ingatlan jelenlegi funkcióját az egyház nem kívánja fenntartani. Ez utóbbi csoportba tartozik a filharmonikusok próbaháza.

Gy. E.: – Ez a törvény azt szolgálja, hogy az egyház funkcióképessége megmaradjon. Tehát az épületek funkciójának átcsoportosítására van szükség.

– A jogszabály „emberséges” végrehajtása feltételezi, hogy szót értenek az érintettek. A Juhász Gyula utci óvodába járó gyerekek szüleit meg tudja nyugtatni a református lelkész úr, megegyeznek az ingatlan fokozatos átadásában?

B. T.: – A Kálvin téri református egyházközség kérte, hogy anyagi okok miatt legyen fokozatos az átadás. Az egyházközség nem akarja a szülőket és a gyerekeket kényszerhelyzetbe hozni. A fokozatosság lényege: jövőre a kiscsoportosok már kötelező hitoktatásban részesülhetnek, majd az azt követő évben az újabb kiscsoportban történne ugyanez. Így folyamatosan kicserélődnének a gyerekek. Ettől függetlenül: állami dotációra igényt tartana az egyházközség, hiszen szegedi gyerekekről van szó, még ha 4 év múlva csak református szülők gyermekei nevelkednének is ott.

– Néhány intézmény vezetője közvetlenül a művelődési minisztérium egyházi kapcsolatok főosztályától kapott – formanyomtatványon – arról értesítést, hogy 30 napon belül egyezzen meg, s adja át az épületet az egyház képviselőinek. A határidő – például az újszegedi művelődési ház esetében – hétfőn jár le. A tájékoztatásból, egyeztetésből kihagyott önkormányzat mit javasol intézményei vezetőinek, mit tegyenek?

T. L.: – A volt egyházi ingatlanok átadásának fel-

tétel-rendszerét eddig külön próbálták meghatározni az egyházak, külön a polgármesteri hivatal. Előbbre léphetünk, ha közösen keressük a megoldást. Elképzelésem az, hogy az önkormányzat kezdeményezze egy helyi egyeztető fórum összehívását. Az összes érintett bevonásával dolgozható ki, hogy melyik ingatlan milyen feltételek, milyen költségek fedezése ellenében adható át. Így közösen fordulhatunk a kormányhoz a fedezet biztosításáért.

– Vita esetén mi a módja a jogorvoslatnak?

T. L.: – A minisztérium – a törvényre hivatkozva – elrendelte az egyházak által igényelt ingatlanok terhelési és elidegenítési tilalmát. E határozat mellé megküldte egy jogszabályi rendelkezés kivonatát: a helyi önkormányzat és az egyházak 30 napon belül megállapodhatnak. Ha ez nem sikerül, akkor további 30 nap áll rendelkezésre. Ha ennyi idő alatt sem tudnak megegyezni, akkor a döntés a kormány, az érdekelte egyházak és az önkormányzat képviselőiből álló egyeztetőbizottság kezében van. E testület határozatának felülvizsgálatát a bíróságtól lehet kérni. Hangsúlyozom: az érintetteknek célszerű helyben megtalálniuk a megoldást.

– Az újszegedi Bálint Sándor Művelődési Ház két és fél éve vitatja az egyház tulajdonosi jogait.

T. L.: – Az ingatlan telekkönyvi nyilvántartása valóban nem egyértelmű. A jogszabály kiterjesztő és megszorító értelmezést tartalmaz. Kiterjesztő annyiban, hogy az egyházi tulajdonnal azonos szintre veszi a egyházi jogon biztosított egyházi jog gyakorlását, míg a másik oldalon nem tartozik a visszaigényelhető ingatlanok közé az, amelyiket az 1946-ban feloszlott különböző egyházi irányítású egyesületek használtak. Tehát az egykori Szent Vince Egyesület tulajdonát képező ingatlan közvetlenül nem egyházi tulajdon.

– Többen is elmondták a – nem teljes – listát bőgészve: csodálkoznak, a római katolikus egyház miért tart igényt például a jelenlegi körzeti tévéstúdió épületére is. Igaz az ellenzéki pártok állítása: a törvény ingatlanszerzési versenybe hajszolja az egyházakat, adott esetben a kisebb és nagyobb egyházakat szembeállítja egymással?

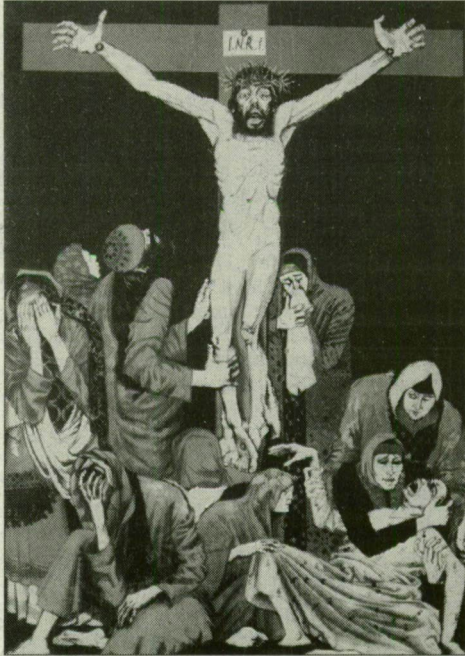
B. T.: – Egyházi ingatlanügyekben elképzelhetetlennek tartom, hogy szembenállás alakuljon ki a kisebb és nagyobb egyházak között. Az ökumenikus, felekezeti közötti törekvésnek a megbontására kívülről érkező szándék lehetséges.

Gy. E.: – Ez a törvény azt akarja biztosítani, hogy az egyházaknak módjuk legyen működni. Tehát nem versenyről van szó, hanem arról, hogy szükség van-e vagy nincs az egyházak működésére. Eszem ágában sincs a tévétől elvenni azt az épületet, amelyet több millió forintért alakítottak át erre a célra. De szeretnénk kapni egy olyan termet, melyben a móravárosi fiatalok összegyűlhetnek, tehát mozgóképessé tehető az az egyházközség.

– Ez a törvény lehetőséget teremt-e arra, hogy új területeken, például lakótelepeken, építhessen templomot vagy vásárolhasson olyan ingatlant az egyház, melyre szolgálata teljesítéséhez szüksége lenne?

T. L.: – Egyértelműen biztosítja. Ha olyan ingatlan visszaadásáról van szó, mely feltétlenül szükséges a hitélet folytatásához, de az épület – funkciója miatt – nem adható át, akkor lehetőséget ad a törvény az egyház pénzbeli kártalanítására vagy telek biztosítására, ahol a szükséges létesítményt felépítheti.

ÚJSZÁSI ILONA

Botond Károly: Stációk

